

ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ

χωροταξίας, πολεοδομίας
& περιφερειακής ανάπτυξης

13

Χωροταξική και πολεοδομική μεταρρύθμιση

Αναγκαιότητα η επανεκκίνηση
του τοπικού χωρικού σχεδιασμού

Χωρικός σχεδιασμός και ενέργεια

Η συμμετοχή του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στο
ευρωπαϊκό έργο SPECIAL

Ενεργειακή, χωρική και κοινωνικοοικονομική βιωσιμότητα

Η συμμετοχή του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στο
ευρωπαϊκό έργο INTENSSS-PA



Think Before You Print



Ενημερωτικό Δελτίο

Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας
Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης

Δεκέμβριος 2015

ΜΗΝΥΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΥ



της **Αιμιλίας Αλεξανδροπούλου**

Πρόεδρος Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας, και Περιφερειακής

Συναδέλφισσες και συνάδελφοι Μηχανικοί Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης,

Αγαπητές αναγνώστριες και αναγνώστες,

Με το Ν.4269/2014 «Χωροταξική και πολεοδομική μεταρρύθμιση – Βιώσιμη ανάπτυξη» (ΦΕΚ 142Α΄) επιχειρήθηκε η βελτίωση του συστήματος χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού στη χώρα.

Ο νόμος αυτός περιείχε αρκετά θετικά στοιχεία (π.χ. μείωση του αριθμού των σχεδίων, προσπάθεια σύνδεσης του χωρικού σχεδιασμού με τον αναπτυξιακό προγραμματισμό κλπ.), ωστόσο υπήρχαν και σημεία που επιδέχονταν βελτιώσεις (βλ. και τη σχετική γνώμη του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στην [ιστοσελίδα του Συλλόγου](#)). Προς τούτο και συγκεκριμένα για την επεξεργασία επιλεγμένων βελτιώσεων και τη θέσπιση δευτερογενούς νομοθεσίας συστάθηκε -και ξεκίνησε τις εργασίες της- η Επιτροπή Χωροταξικού Σχεδιασμού (ΦΕΚ 2278 Β΄/2015).

Σήμερα υπάρχει αδήριτη ανάγκη **επανεκκίνησης του τοπικού χωρικού σχεδιασμού**, όπως τονίζεται και στο Δελτίο Τύπου του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. που εκδόθηκε με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Πολεοδομίας, που εορτάζεται κάθε χρόνο στις 8 Νοεμβρίου σε περισσότερες από 30 χώρες (βλ. αναλυτικά στην ενότητα «Επιστημονικά Θέματα»).

Καθίσταται λοιπόν αναγκαία η άμεση έκδοση κανονιστικών αποφάσεων για τις προδιαγραφές και την προεκτίμηση αμοιβών των Τοπικών Χωρικών Σχεδίων (ΤΧΣ) καθώς και

η παροχή τεχνικής υποστήριξης προς τους φορείς υλοποίησης. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη τη σταδιακή ενεργοποίηση των δράσεων της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 και προκειμένου να υλοποιηθεί και η πρόθεση σύνδεσης χωρικού σχεδιασμού και αναπτυξιακού προγραμματισμού, απαιτείται η άμεση εξειδίκευση των Π.Ε.Π. ώστε να δοθεί η δυνατότητα (συγ)χρηματοδότησης των ΤΧΣ.

Επιπλέον, εκτιμάται ότι θα απαιτηθεί ένα συνεκτικό πρόγραμμα ανάπτυξης του εμπλεκόμενου ανθρώπινου δυναμικού, το οποίο θα συνοδέψει την επιχειρούμενη θεσμική αλλαγή, για τη μέγιστη δυνατή ενημέρωση, κατάρτιση και ενίσχυση τόσο του ανθρώπινου δυναμικού στις διοικητικές δομές όσο και του μελετητικού δυναμικού.

Όπως έχει επανειλημμένα τονίσει ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α., στην παρούσα συγκυρία, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, είναι αναγκαίο ο χωρικός σχεδιασμός να παρέχει ένα συνεκτικό πλαίσιο που θα συμβάλλει στη βελτίωση των αναπτυξιακών προοπτικών της χώρας με όρους βιωσιμότητας και προτεραιότητα τη διασφάλιση του δημοσίου συμφέροντος.

Η υλοποίηση των παραπάνω αλλά και η κατά το δυνατόν ταχεία τυποποίηση όλων των προαπαιτούμενων θεσμικών κειμένων για την ολοκλήρωση της μεταρρύθμισης είναι προαπαιτούμενο για την εκκίνηση της ουσιαστικής εφαρμογής του χωρικού σχεδιασμού στην επικράτεια.

Αντιλαμβανόμενος τη σπουδαιότητα και αναγκαιότητα ολοκλήρωσης του συγκεκριμένου εγχειρήματος, ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. θα σταθεί αρωγός των αρμόδιων αρχών ώστε να είναι σε θέση η χώρα να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις ενός διαρκώς μεταβαλλόμενου και ιδιαίτερα ανταγωνιστικού περιβάλλοντος.

Με ευχές για ένα νέο, δημιουργικότερο και πιο ελπιδοφόρο έτος,

Καλή ανάγνωση!

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Το ενημερωτικό δελτίο του Συλλόγου Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, με την ονομασία «**Π**», αποστέλλεται στους αναγνώστες του μέσω e-mail.

Στο 13^ο τεύχος παρατίθεται, στη στήλη «**Επιστημονικά Θέματα**», το **Δελτίο Τύπου** του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. για την Παγκόσμια Ημέρα Πολεοδομίας, που εορτάζεται κάθε χρόνο στις 8 Νοεμβρίου. Επίσης παρουσιάζεται η συμμετοχή του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. σε **δύο ευρωπαϊκά προγράμματα**: α) στο πρόγραμμα **SPECIAL** που ερευνά τον ρόλο του χωρικού σχεδιασμού στην ανάπτυξη τοπικής ενεργειακής αποδοτικότητας και λύσεων βασισμένων στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, και β) στο πρόγραμμα **INTENSS-PA** που έχει ως αντικείμενο την ανάπτυξη μιας συστηματικής προσέγγισης για να εμπνεύσει και να εκπαιδεύσει τις δημόσιες αρχές στο τρίπτυχο της ενεργειακής, χωρικής και κοινωνικοοικονομικής βιωσιμότητας.

Για τη σύνταξη του τεύχους θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερος τους συναδέλφους της Ομάδας Επιστημονικής και Τεχνικής Υποστήριξης.

Τη Συντακτική Επιτροπή αποτελούν οι διατελέσαντες Πρόεδροι του Συλλόγου. Η Συντακτική Επιτροπή είναι αρμόδια να καθορίσει το περιεχόμενο του κάθε τεύχους και διατηρεί το δικαίωμα να επεμβαίνει σε άρθρα που αποστέλλονται προς δημοσίευση, προκειμένου να διασφαλίζεται ο ενιαίος χαρακτήρας του τεύχους. Εφόσον κρίνει ότι οι παρεμβάσεις της ενδέχεται να αλλοιώσουν

το περιεχόμενο ενός άρθρου, υποχρεούται να έλθει σε επικοινωνία με το συντάκτη, προκειμένου να λάβει τη σύμφωνη γνώμη του. Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους. Τα άρθρα που δημοσιεύονται στη στήλη «Απόψεις» δεν υπάγονται σε κρίση.

Παρακαλούμε για την έγκαιρη διευθέτηση ζητημάτων πνευματικής ιδιοκτησίας των στοιχείων που αποστέλλετε. Ο Σύλλογος και η Συντακτική Επιτροπή δε φέρουν καμία ευθύνη για περιπτώσεις ενυπόγραφων άρθρων ή φωτογραφιών και λοιπών στοιχείων που έχουν αποσταλεί και τα οποία θίγουν πνευματικά δικαιώματα τρίτων.

“**π**” is the official journal of the Hellenic Association of City and Regional Planners (SEMPXPA). Full members are graduates of the Departments of Planning and Regional Development, accredited by the Technical Chamber of Greece (TEE). Other engineers with an extensive academic and professional background in City and Regional Planning, also accredited by the Technical Chamber of Greece, can become Members.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

Επιμέλεια τεύχους:

Αιμιλία Αλεξανδροπούλου

Σε αυτό το τεύχος βοήθησαν επίσης οι συνάδελφοι (αλφαβητικά):

- Γιαννιού Άννα
- Παπαδοπούλου Καλλιόπη
- Κουτσομάρκος Νίκος
- Τασοπούλου Αναστασία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μήνυμα της Προέδρου _____ 2

Από τη Συντακτική Επιτροπή _____ 3

*Επιστημονική και Τεχνική
Υποστήριξη* _____ 3

Επιστημονικά Θέματα _____ 5

Δελτίο Τύπου του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. με
αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα
Πολεοδομίας (8 Νοεμβρίου) _____ 5

Χωρικός σχεδιασμός και ενέργεια: η
συμμετοχή του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στο
ευρωπαϊκό έργο SPECIAL _____ 6

Ενεργειακή, χωρική και
κοινωνικοοικονομική βιωσιμότητα: η
συμμετοχή του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στο
ευρωπαϊκό πρόγραμμα INTENSSS-PA 14

Βιβλιοπαρουσιάσεις _____ 15

Συνέδρια και Εκδηλώσεις _____ 17

Από τον Τύπο _____ 18

*Λέξεις - Κλειδιά Προηγούμενων
Τευχών* _____ 23

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Δελτίο Τύπου του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Πολεοδο- μίας (8 Νοεμβρίου)

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Πολεοδομίας, που εορτάζεται κάθε χρόνο στις 8 Νοεμβρίου σε περισσότερες από 30 χώρες για την προώθηση και αναγνώριση του ρόλου του πολεοδομικού σχεδιασμού στην δημιουργία αξιοβίωτων πόλεων και ζωντανών κοινοτήτων, ο Σύλλογος Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.) τόνισε σε Δελτίο Τύπου που εξέδωσε, την αναγκαιότητα για μια **«Επανεκκίνηση του Τοπικού Χωρικού Σχεδιασμού»** στη χώρα μας.

Ο χωρικός σχεδιασμός αποτελεί βασικό εργαλείο πολιτικής για την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης, την οικονομική ανάπτυξη και προσέλκυση επενδύσεων, την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων της ανάπτυξης. Η έλλειψη θεσμοθετημένου σχεδιασμού συνεπάγεται πλήθος προβλημάτων που σχετίζονται με ισχυρές πιέσεις από αντικρουόμενες χρήσεις γης και επιβαρύνσεις στα φυσικά και ανθρωπογενή οικοσυστήματα. Σήμερα, η κατάσταση στο πεδίο του εφαρμοσμένου χωρικού σχεδιασμού στη χώρα μας είναι διττή.

Στο επίπεδο του στρατηγικού χωρικού σχεδιασμού και καθορισμού κατευθύνσεων, υπάρχει σημαντική πρόοδος, χωρίς να εκλείπουν καθυστερήσεις:

Τα Ειδικά Πλαίσια Χωροταξικού Σχεδιασμού έχουν θεσμοθετηθεί, η αναθεώρηση των Περιφερειακών Πλαισίων βρίσκεται στο τελικό στάδιο στις περισσότερες των περιπτώσεων, το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας – Αττικής αποτελεί νόμο του Κράτους.

Από την άλλη πλευρά, ο τοπικός χωρικός σχεδιασμός και ειδικότερα ο κανονιστικός βρίσκεται σε σημαντική υστέρηση: χαμηλό ποσοστό κάλυψης της επικράτειας, πολλές περιπτώσεις ανεπίκαιρων θεσμοθετημένων σχεδίων, υπερβολικοί χρόνοι ολοκλήρωσης των διαδικασιών και έγκρισης μελετών.

Η πρόσφατη μεταρρύθμιση της χωροταξικής και πολεοδομικής νομοθεσίας (Ν.4269/2014) αν και έκανε βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση, όπως η μείωση του αριθμού των σχεδίων, η προσπάθεια σύνδεσης με τον αναπτυξιακό προγραμματισμό, η μεγαλύτερη ευελιξία, η συμβολή των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ), άφησε βασικά ζητούμενα χωρίς απαντήσεις: αποσαφήνιση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων του συνόλου των εμπλεκόμενων στο σύστημα χωρικού σχεδιασμού, τρόπος ανάδρασης και τροποποίηση σχεδίων των διαφόρων επιπέδων, σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης της εφαρμογής, χρονικός και οικονομικός προγραμματισμός, πλαίσιο χρηματοδότησης του σχεδιασμού.

Ως ιδιαίτερα σημαντικό ζητούμενο θα πρέπει να θεωρηθεί και η έγκαιρη εξειδίκευση του Νόμου με την έκδοση της απαραίτητης δευτερογενούς νομοθεσίας (Υπουργικές Αποφάσεις). Σε αυτό το πλαίσιο και με τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020 να έχει ήδη ξεκινήσει είναι απαραίτητη η συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων για ένα σχέδιο **«επανεκκίνησης του τοπικού χωρικού σχεδιασμού»**.

Η επανεκκίνηση του τοπικού χωρικού σχεδιασμού, πέρα από την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και τον εξορθολογισμό του ελλαδικού χώρου – αναγκαίο για την επανεκκίνηση της οικονομίας – θα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη και στην αντιμετώπιση της ανεργίας, με την ενεργοποίηση ενός πολύ σημαντικού επιστημονικού και τεχνικού δυναμικού, που βρίσκεται σε κίνδυνο απαξίωσης γνώσεων ή μεταφοράς αυτών σε άλλες χώρες.

Η επανεκκίνηση του τοπικού χωρικού σχεδιασμού, για να μη χάσει ένα ακόμα «τρένο» χρηματοδότησης απαιτεί:

- άμεση έκδοση των κανονιστικών αποφάσεων για τις προδιαγραφές και την προεκτίμηση αμοιβών των Τοπικών Χωρικών Σχεδίων (ΤΧΣ), και αναθεώρηση των ορίων αμοιβών,
- παροχή τεχνικής υποστήριξης προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση για την επίτευξη των διαδικασιών έναρξης εκπόνησης ΤΧΣ,
- άμεση εξειδίκευση των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και έκδοση σχετικών προσκλήσεων από τις αρμόδιες διαχειριστικές αρχές για την υποβολή προτάσεων εκπόνησης ΤΧΣ.

Ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. θα σταθεί αρωγός των αρμόδιων αρχών για την ενεργοποίηση και υλοποίηση του κρίσιμου Τοπικού Χωρικού Σχεδιασμού, προσφέροντας επιστημονική και τεχνική υποστήριξη για τα παραπάνω θέματα.

Χωρικός σχεδιασμός και ενέργεια: η συμμετοχή του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στο ευρωπαϊκό έργο SPECIAL



της Δρ. Αναστασίας Τασπούλου

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, MSc, PhD

Ο χωρικός σχεδιασμός διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στη διαμόρφωση ενός αστικού περιβάλλοντος που υποστηρίζει λιγότερο ενεργοβόρους τρόπους ζωής και βιώσιμες κοινότητες. Ο ρόλος των πολεοδόμων-χωροτακτών είναι κρίσιμος στην ανάπτυξη ολοκληρωμένων ενεργειακών στρατηγικών και σχεδίων δράσης, καθώς και στην παροχή σύγχρονων εργαλείων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, προωθώντας παράλληλα νέες διαδικασίες συμμετοχής και διακυβέρνησης.



Από το 2013 μέχρι σήμερα ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. συμμετέχει ως 'πολλαπλασιαστής γνώσης' στο έργο SPECIAL: *Spatial Planning and Energy for Communities in All Landscapes*. Το έργο, τριετούς διάρκειας, χρηματοδοτείται από την Intelligent Energy Europe και αφορά μια εταιρική σχέση μεταξύ 8 φορέων σχεδιασμού στην Ευρώπη. Από ελληνικής πλευράς, ο βασικός εταίρος που συμμετέχει στο έργο είναι ο (τέως) Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης

(νυν Τμήμα Μητροπολιτικού Σχεδιασμού Θεσσαλονίκης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας), ενώ οι υπόλοιποι εταίροι του έργου είναι οι εξής: Provincial Government of Styria, Department of Spatial Planning Law (Αυστρία), German Institute of Urban Affairs (Γερμανία), Hungarian Urban Knowledge Centre (Ουγγαρία), Irish Planning Institute (Ιρλανδία), National Centre for Town Planning Studies (Ιταλία), Swedish Society for Town and Country Planning (Σουηδία), Town and Country Planning Association (Ηνωμένο Βασίλειο, επικεφαλής εταίρος).

SPECIAL's key objectives

- 1** To build the capacity of partner Town Planning Associations (TPAs), or their equivalent, to integrate sustainable energy solutions into spatial planning training, practice and delivery.
- 2** To foster the exchange of experience and competence-building among national and regional TPAs, to demonstrate the integration of sustainable energy into spatial planning strategies at local and regional levels.
- 3** To stimulate the improved energy-related competence of town planners working within local authorities, leading to good practice examples of integrated spatial planning strategies for low-carbon towns and regions.

Η έμφαση του έργου είναι στο χωρικό σχεδιασμό για την ανάπτυξη τοπικής ενεργειακής αποδοτικότητας και λύσεων βασισμένων στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Βασικός σκοπός του έργου είναι η παροχή βοήθειας στις χώρες - εταίρους να επιτύχουν τις προ-

κλήσεις - στόχους της ΕΕ για την ενέργεια και την κλιματική αλλαγή. Περιλαμβάνει μια σειρά από ειδικότερες επιδιώξεις που σχετίζονται με την ανταλλαγή καλών πρακτικών και εμπειριών, την προώθηση ολοκληρωμένων ενεργειακών στρατηγικών και τη δόμηση ικανότητας των εταίρων στο σχεδιασμό και στην παροχή λύσεων ανανεώσιμης ενέργειας. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η επιδίωξη μεταφοράς/διάχυσης της αποκτηθείσας γνώσης μέσω των επαγγελματικών δικτύων του κάθε εταίρου, πολλαπλασιάζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τα αποτελέσματα.

Με την ελληνική συμμετοχή στο έργο επιδιώκεται: α) η διασφάλιση της ενσωμάτωσης βιώσιμων ενεργειακών στόχων στο σχεδιασμό της μητροπολιτικής περιοχής Θεσσαλονίκης, δίνοντας ταυτόχρονα την αναγκαία έμφαση στην οικονομική ανάπτυξη, β) η συμβολή στη δόμηση ικανότητας των πολεοδομικών-χωροτακτών της περιφέρειας, αλλά και πέραν αυτής, γύρω από τα ζητήματα της ενέργειας και γ) η προώθηση ιδεών ολοκληρωμένων δράσεων για την αειφόρο ενέργεια και το σχεδιασμό στους «πολλαπλασιαστές γνώσης».

Από ελληνικής πλευράς, και υπό την «ομπρέλα» του Οργανισμού Θεσσαλονίκης, στο έργο συμμετέχουν οι εξής φορείς – «πολλαπλασιαστές»:

- Σύλλογος Αρχιτεκτόνων Θεσσαλονίκης (Σ.Α.Θ.)
- Σύλλογος Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης (Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.)
- Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος \ Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας
- Περιφερειακή Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (Π.Ε.Δ.)
- Αναπτυξιακή Θεσσαλονίκης (ΑΝ.Ε.Θ Α.Ε.)
- Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού – Λουδία – Αλιάκμονος

Συνολικά, το έργο SPECIAL αφορά στην υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης δέσμης ενεργειών οι οποίες θα έχουν ως τελικό αποτέλεσμα, μέσα από προγράμματα εκπαίδευσης, ανταλλαγές καλών πρακτικών, συμμετοχές σε εκπαιδευτικές επισκέψεις και σεμινάρια, τη βελτίωση του επιπέδου των ικανοτήτων του κάθε φορέα που συμμετέχει σε αυτό. Μέσω του θεσμού του “πολλαπλασιαστή”, οι αποκτηθείσες γνώσεις και δεξιότητες θα διαχυθούν στο κοινό - στόχο των πολεοδομών, συμβάλλοντας στην ενσωμάτωση στρατηγικών ενεργειακού σχεδιασμού στο χωρικό σχεδιασμό τόσο τοπικού όσο και περιφερειακού επιπέδου.

Ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. συμμετείχε ενεργά σε όλα τα βήματα του έργου SPECIAL τα τελευταία δύο χρόνια. Στα σημαντικότερα εξ αυτών περιλαμβάνονται:

03/2014-10/2014: Πέντε συναντήσεις ανάμεσα στους εκπροσώπους των φορέων – «πολλαπλασιαστών» και των στελεχών του Τμήματος Μητροπολιτικού Σχεδιασμού Θεσσαλονίκης (Τ.Μ.Σ.Θ.).

1^η και 2^η συνάντηση: Α) Αναπτύχθηκαν οι κατευθυντήριες οδηγίες από το Τ.Μ.Σ.Θ. για τη συστηματική προσέγγιση στην εταιρική σχέση και την ενεργό συμμετοχή των πολλαπλασιαστών. Β) Οι πολλαπλασιαστές παρουσίασαν το προφίλ τους και παρείχαν τις βασικές πληροφορίες για τη δομή και το έργο τους, για την τεκμηρίωση των δυνατοτήτων τους και των αναγκών τους. Γ) Οι πολλαπλασιαστές συμφώνησαν να δουλέψουν τόσο μόνοι τους όσο και σε συνεργασία μεταξύ τους, ώστε να ανταλλάξουν απόψεις και ιδέες και να εφαρμόσουν από κοινού κάποιες προτάσεις.

3^η συνάντηση: Παρουσιάστηκε η ανάλυση SWOT, η οποία βασίστηκε στις απαντήσεις που έδωσαν οι πολλαπλασιαστές στα ερωτηματολόγια (Δυνατά σημεία, Αδύνατα σημεία, Ευκαιρίες και Απειλές).

4^η και 5^η συνάντηση: Στην 4^η συνάντηση συζητήθηκαν ιδέες σχετικά με την κατάρτιση, ενώ στην 5^η έγινε παρουσίαση των αποτελεσμάτων της διακρατικής συνάντησης της Ιταλίας.

28-30/10/2014: Ειδική συνάντηση των πολλαπλασιαστών και εταίρων του έργου στη Brescia της Ιταλίας, με τη συμμετοχή της εκπροσώπου του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στο έργο. Οι εκπρόσωποι των φορέων είχαν την ευκαιρία να εργαστούν από κοινού (δύο workshops), σε μικτές ομάδες και πάνω σε προκαθορισμένα θέματα, με σκοπό την ενσωμάτωση του ζητήματος της ενέργειας στο σχεδιασμό, ανταλλάσσοντας γνώσεις και εμπειρίες και καταλήγοντας στον ανασχεδιασμό συγκεκριμένων περιοχών και στη διαμόρφωση ευρύτερων στρατηγικών.

05/03/2015: Ημερίδα με θέμα «Μεταφορά καλών πρακτικών και κατάρτιση μελών στο πλαίσιο του έργου SPECIAL». Η ημερίδα, που ήταν ανοιχτή στο σύνολο των μελών των πολλαπλασιαστών, περιέλαβε εισηγήσεις από εκπροσώπους λοιπών εταίρων του έργου γύρω από καλές πρακτικές ενσωμάτωσης του ζητήματος της ενέργειας στο χωρικό σχεδιασμό. Συγκεκριμένα: Καλές πρακτικές από τη Σουηδία με εισηγητή τον Mats Johan Lundström, Πανεπιστήμιο KTH/Royal Institute of Technology, Τμήμα Αστικού Σχεδιασμού και Περιβάλλοντος και καλές πρακτικές από το Ηνωμένο Βασίλειο με εισηγήτρια την Diane Smith, Επικεφαλής Ευρωπαϊκών Ζητημάτων TCPA – Town and Country Planning Association of London.

20-22/05/2015: Συνέδριο - Διακρατική συνάντηση των εταίρων του έργου στη Θεσσαλονίκη. Στο πλαίσιο της διακρατικής συνάντησης διοργανώθηκε από το Τ.Μ.Σ.Θ. ημερίδα με θέμα «Διαχείριση της ενέργειας ως παράμετρος του ολοκληρωμένου αστικού σχεδιασμού – το Σουηδικό μοντέλο» με εισηγητές τους κκ. Ulf Ranhagen και Mats Lundström από το Τμήμα Πολεοδομίας του

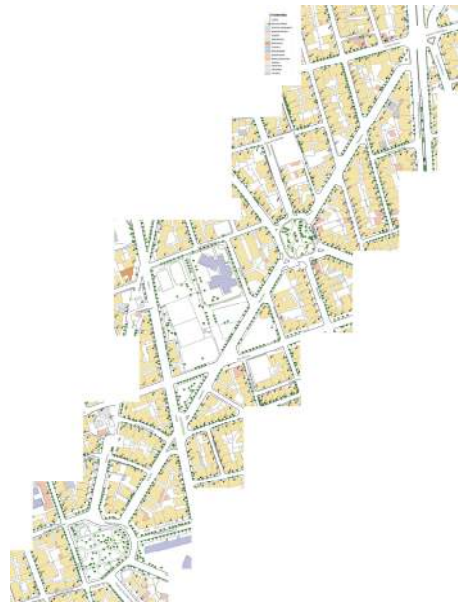
Βασιλικού Ινστιτούτου της Στοκχόλμης. Σκοπός της εκδήλωσης ήταν η ενημέρωση των μελών των πολλαπλασιαστών και των εκπροσώπων Ο.Τ.Α. της Π.Κ.Μ. για τη μεθοδολογία και τις βασικές αρχές ενσωμάτωσης των αρχών χωρικού και ενεργειακού σχεδιασμού, που εφαρμόζονται σε συγκεκριμένα έργα και περιοχές, στην Αγγλία και στη Σουηδία.

Η κορύφωση του έργου από πλευράς ενδιαφέροντος «πολλαπλασιαστών» ήταν η οργάνωση και συμμετοχή μελών τους στο «ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ» για τον Χωρικό και Ενεργειακό Σχεδιασμό στη Θεσσαλονίκη, που πραγματοποιήθηκε μεταξύ **14 και 17 Οκτωβρίου 2015**. Στο εργαστήριο συμμετείχαν οι τρεις από τους συνολικά έξι έλληνες πολλαπλασιαστές, και συγκεκριμένα ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α., ο Σ.Α.Θ. και το Τ.Ε.Ε./Τμήμα Κεντρικής Μακεδονίας.

Το εργαστήριο αποτελούνταν από δύο σκέλη: τη θεωρητική κατάρτιση και την πρακτική άσκηση. Η θεωρητική κατάρτιση πραγματοποιήθηκε στις **14 Οκτωβρίου** και η θεματολογία των εισηγήσεων από εξειδικευμένους επιστήμονες του χώρου (Α. Γιαννακού, Α. Βαρθολομαίος, Σ. Ζώρας, Ι. Τσαλικίδης, Ε. Γιαμά, Α. Τζίργας) αρθρώθηκε γύρω από την ενσωμάτωση του ζητήματος της κλιματικής αλλαγής και των αρχών της ενεργειακής βιωσιμότητας στο χωρικό σχεδιασμό, τη βιοκλιματική αναβάθμιση αστικών περιοχών, τις πράσινες υποδομές, εργαλεία προσομοίωσης και αποτίμησης βιοκλιματικών αστικών παρεμβάσεων, συναφή χρηματοδοτικά προγράμματα. Το πρόγραμμα και οι εισηγήσεις της ημερίδας είναι διαθέσιμες στην [ιστοσελίδα του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.](#)

Ακολούθως, μεταξύ **15 και 17 Οκτωβρίου**, πραγματοποιήθηκε η πρακτική άσκηση («πιλοτική εφαρμογή»). Αντικείμενο του εργαστηρίου αποτέλεσε ο ανασχεδιασμός μιας τυπικής κεντρικής περιοχής της πόλης της Θεσσαλονίκης, συγκεκριμένα μια περιοχή

γύρω από τον άξονα της οδού Καρακάση, η οποία χαρακτηρίζεται από μικρά οικοδομικά τετράγωνα, πυκνό οδικό δίκτυο, στενά πεζοδρόμια και αποσπασματικούς πράσινους χώρους, χαρακτηριστικά που προσδίδουν μια υποβαθμισμένη εικόνα στο αστικό περιβάλλον.



Η περιοχή μελέτης / ανασχεδιασμού της πρακτικής άσκησης

Τριάντα (30) συμμετέχοντες από τους τρεις πολλαπλασιαστές επιλέχθηκαν να συμμετάσχουν στο εργαστήριο, με κριτήρια που λάμβαναν υπόψη την ανάγκη να δομηθούν μικτές - διεπιστημονικές ομάδες επαγγελματιών. Ο στόχος ήταν να δοθεί κίνητρο στους επαγγελματίες να επεξεργαστούν την ενσωμάτωση της διάστασης της ενέργειας στον πολεοδομικό σχεδιασμό, αφού τους είχε προηγουμένως παρασχεθεί το απαραίτητο θεωρητικό υπόβαθρο.

Η ομάδα των συμμετεχόντων αποτελούνταν από επαγγελματίες διαφόρων ειδικοτήτων (χωροτάκτες-πολεοδόμοι, πολιτικοί μηχανικοί, αρχιτέκτονες, μηχανολόγοι μηχανικοί κλπ.) με ειδίκευση σε ένα εύρος πεδίων (πολεοδομικός και αστικός σχεδιασμός, φυσικοί πόροι και περιβαλλοντική διαχείριση, πράσινες και μπλε υποδομές, οικονομικά) και με διαφορετικές επαγγελματικές θέσεις

(δημόσιοι υπάλληλοι, ελεύθεροι επαγγελματίες). Καθοδηγούνταν δε καθ' όλη τη διάρκεια του εργαστηρίου από τέσσερις υπευθύνους με σημαντική εμπειρία, τόσο σε επαγγελματικό όσο και σε ακαδημαϊκό επίπεδο.

Την πρώτη ημέρα του εργαστηρίου, μέσα από μια μεθοδευμένη διαδικασία αλληλοτροφοδότησης και διάδρασης, οριστικοποιήθηκαν τα επιμέρους θέματα που θα εξετάζονταν, με στόχο τη διατύπωση προτάσεων για τον ανασχεδιασμό της περιοχής: ενέργεια, νερό, πράσινες και μπλε υποδομές, μεταφορές - κινητικότητα, υλικά και κατασκευή, κοινότητα - άνθρωποι, υγεία - ευτυχία, χαρακτήρας και ταυτότητα. Στη βάση των ειδικοτήτων, του υποβάθρου και του προσωπικού ενδιαφέροντος κάθε συμμετέχοντα, συγκροτήθηκαν τρεις ομάδες, κάθε μία από τις οποίες ανέλαβε να ασχοληθεί με ορισμένα εκ των ανωτέρω θεμάτων. «Μαύρη ομάδα»: ενέργεια, νερό, μεταφορές - κινητικότητα, υλικά - κατασκευές. «Κόκκινη ομάδα»: κοινότητα - άνθρωποι, υγεία - ευτυχία, χαρακτήρας και ταυτότητα, ενέργεια. «Πράσινη ομάδα»: ενέργεια, νερό, πράσινες και μπλε υποδομές, υγεία - ευτυχία.

Η μεθοδολογία που διαμορφώθηκε και παρουσιάστηκε από τους υπευθύνους στο τέλος της πρώτης ημέρας, ήταν σαφώς προσδιορισμένη ούτως ώστε να επιτύχει, στο τέλος του εργαστηρίου, τη σύνθεση και ολοκλήρωση των αποτελεσμάτων της κάθε ομάδας σε ένα ενιαίο σύνολο προτάσεων για την ανάπτυξη της υπό μελέτη περιοχής. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάστηκε και συζητήθηκε η μεθοδολογία της ανάλυσης SWOT, ενώ ακολούθησε και επίσκεψη από τους συμμετέχοντες στην περιοχή μελέτης.

Τη δεύτερη ημέρα του εργαστηρίου οι ομάδες ξεκίνησαν να εργάζονται ξεχωριστά, συντάσσοντας την ανάλυση SWOT και σκιαγραφώντας τις πρώτες σκέψεις τους για τον ανασχεδιασμό της περιοχής, με την καθοδήγηση και παροχή του απαραίτητου υλικού

από τους υπευθύνους (π.χ. χάρτες). Η δεύτερη μέρα κατέληξε με την παρουσίαση της ανάλυσης / αξιολόγησης της υφιστάμενης κατάστασης και των προκαταρκτικών προτάσεων από εκπροσώπους των ομάδων.

Το εργαστήριο ολοκληρώθηκε την τρίτη ημέρα με την αναλυτική σύνταξη των προτάσεων σχεδιασμού και την απεικόνισή τους σε σκίτσα, σχέδια, διαγράμματα και χάρτες, προάγοντας τα δυνατά σημεία, αξιοποιώντας τις ευκαιρίες και αντιμετωπίζοντας τις αδυναμίες και απειλές που αντιμετωπίζει η περιοχή.

Η σημαντικότερη ίσως έκβαση του εγχειρήματος ήταν το πολύ μεγάλο ενδιαφέρον που επέδειξαν οι πολεοδόμοι και άλλοι –σχετικοί με την ενέργεια– επαγγελματίες να συμμετάσχουν στο εργαστήριο και να εξασκηθούν πάνω στα ζητήματα της ενσωμάτωσης της ενέργειας στον πολεοδομικό σχεδιασμό.

Τα αποτελέσματα ήταν εντυπωσιακά από πλευράς συμμετοχής και ενθουσιασμού, καθώς και επιπέδου ενσωμάτωσης της γνώσης που αποκτήθηκε κατά τη θεωρητική κατάρτιση στην τελική διατύπωση των προτάσεων ανασχεδιασμού.

Το εργαστήριο και τα αποτελέσματά του παρουσιάστηκαν στη διακρατική συνάντηση των εταίρων του έργου SPECIAL που πραγματοποιήθηκε στο Δουβλίνο μεταξύ 1 και 4 Δεκεμβρίου 2015. Η παρουσίαση απέσπασε κολακευτικά σχόλια ιδιαίτερα όσον αφορά τη μεθοδολογική προσέγγιση και την ανταπόκριση των συμμετεχόντων στο εργαστήριο.



Παρουσίαση του εργαστηρίου και των αποτελεσμάτων του στη διακρατική συνάντηση των εταιρών του έργου στο Δουβλίνο, 1-4/12/2015

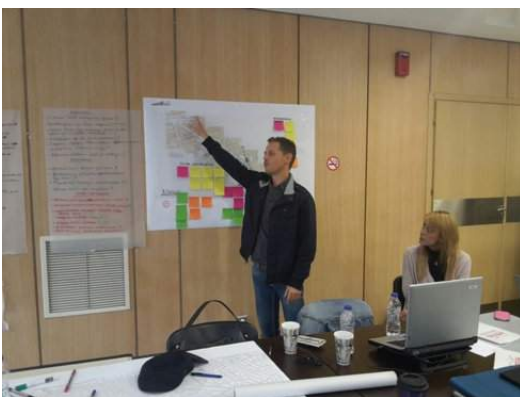


Η “Δεξαμενή Γνώσης” (Knowledge Pool) είναι αναπόσπαστο κομμάτι του Προγράμματος Ανάπτυξης Δεξιότητων στο πλαίσιο του έργου SPECIAL. Πρόκειται για μία βάση δεδομένων που συγκεντρώνει περισσότερα από 100 άρθρα, αναφορικά με διάφορα θέματα που σχετίζονται με τις έννοιες του χωρικού σχεδιασμού και της ενέργειας. Η δεξαμενή γνώσης είναι δομημένη γύρω από ξεχωριστές ενότητες, κάθε μια από τις οποίες ξεκινά με γενικές πληροφορίες και στη συνέχεια αναπτύσσεται σε υπο-ενότητες όπου περιλαμβάνονται σχετικά πρακτικά παραδείγματα και πιλοτικές δράσεις.

<http://www.special-eu.org/>



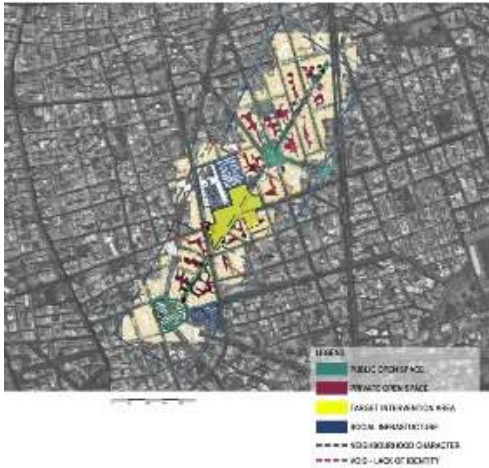
Not a place to pass
= a place to be



Strengths				Weaknesses			
Energy	Water	Green	Happiness	Energy	Water	Green	Happiness
[Sticky Note]	[Sticky Note]	[Sticky Note]	[Sticky Note]	[Sticky Note]	[Sticky Note]	[Sticky Note]	[Sticky Note]
Opportunities				Threats			
Energy	Water	Green	Happiness	Energy	Water	Green	Happiness
[Sticky Note]	[Sticky Note]	[Sticky Note]	[Sticky Note]	[Sticky Note]	[Sticky Note]	[Sticky Note]	[Sticky Note]

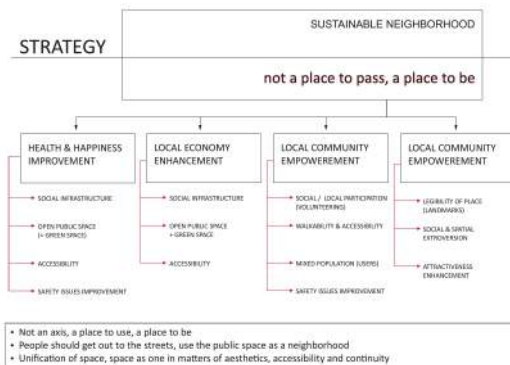
ΜΧΠΠΑ και λοιποί συνάδελφοι μηχανικοί
«επί το έργον»

«Work in progress»

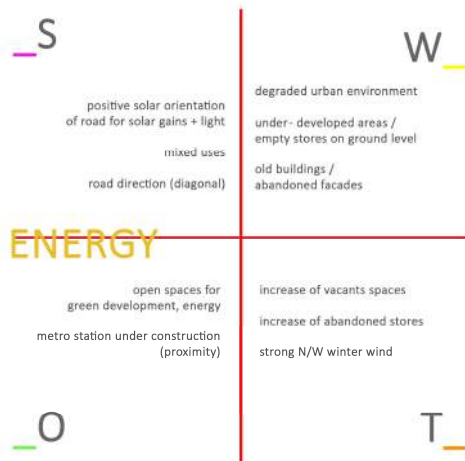


ΟΡΙΣΜΕΝΑ «ΜΑΘΗΜΑΤΑ» ...

Η διεπιστημονικότητα, ο διάλογος και η συνεχής εκμάθηση αποτελούν στοιχεία-κλειδιά για μια ολοκληρωμένη διαδικασία σχεδιασμού που θα ενσωματώνει τη διάσταση της ενέργειας.



Διαδικασίες εκμάθησης αλλά και πρακτικής σχεδιασμού όπως αυτή που επιχειρήθηκε στο έργο SPECIAL είναι αποφασιστικής σημασίας για την ενθάρρυνση και προώθηση συνεργατικών πρακτικών, τη δημιουργία συνεργιών και συναινέσεων και τη δόμηση ικανότητας των επαγγελματιών του σχεδιασμού.



Ορισμένες φορές η διαδικασία είναι πιο σημαντική ακόμη και από το ίδιο το προϊόν του σχεδιασμού.

Η διαμόρφωσης στρατηγικής, κοινά συμφωνημένης μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων παικτών, από τα αρχικά στάδια της διαδικασίας σχεδιασμού, διασφαλίζει μια συνεπή προσέγγιση καθ' όλη τη διάρκειά της.

Επιλογή από τα τελικά παραδοτέα

Ενεργειακή, χωρική και κοινωνικοοικονομική βιωσιμότητα: η συμμετοχή του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα INTENSSS-PA



του Νίκου Κουτσομάρκου

Μηχανικός Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, MSc,
Μέλος Δ.Σ. Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α.

Ο Σύλλογος Ελλήνων Μηχανικών Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης, στο πλαίσιο της ενδυνάμωσης και διάχυσης των επιστημονικών του επιδιώξεων, συμμετέχει σε ευρωπαϊκά προγράμματα και δράσεις με διάφορους ρόλους. Μετά την επιτυχημένη συνεργασία του ως πολλαπλασιαστής γνώσης στο έργο SPECIAL του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Intelligent Energy Europe», ο Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. αποτελεί εταίρο του έργου INTENSSS-PA του ευρωπαϊκού προγράμματος έρευνας και καινοτομίας HORIZON 2020.

Το αντικείμενο του ερευνητικού έργου INTENSSS-PA είναι η ανάπτυξη μιας συστηματικής προσέγγισης για να εμπνεύσει και να εκπαιδεύσει τις δημόσιες αρχές στο τρίπτυχο της ενεργειακής, χωρικής και κοινωνικοοικονομικής βιωσιμότητας. Η διάρκεια του έργου υπολογίζεται σε 30 μήνες.

Το εταιρικό σχήμα του έργου αποτελείται συνολικά από 17 φορείς, οι οποίοι προέρχονται από 9 ευρωπαϊκές χώρες και περιλαμβάνει δημόσιες αρχές, ακαδημαϊκούς και ερευνητικούς οργανισμούς, συλλογικούς και

επιστημονικούς φορείς και ιδιωτικούς οργανισμούς.

Οι στόχοι του έργου αξιοποιούν την εμπειρία προηγούμενων ερευνητικών έργων και συνοψίζονται στους εξής:

1. Ανάπτυξη clusters περιφερειακών / τοπικών κοινοτήτων βάσει κλιματικών, γεωγραφικών, ενεργειακών και κοινωνικοοικονομικών δεδομένων και δομών διακυβέρνησης.
2. Ανάπτυξη βάσης δεδομένων με μελέτες περίπτωσης, υλικό εκπαίδευσης και μοντέλα λήψης αποφάσεων.
3. Αναγνώριση, οργάνωση και ενίσχυση εκπαιδευτικού υλικού σε θέματα ενεργειακού και χωρικού σχεδιασμού, συμμετοχικού σχεδιασμού, χρηματοδότησης ενεργειακών έργων, θεμάτων τις οδηγίας 2012/27/EK για την ενσωμάτωση της ενέργειας στον χωρικό σχεδιασμό.
4. Ανάπτυξη δικτυακής πλατφόρμας δικτύωσης και ανταλλαγής πληροφοριών.
5. Ίδρυση και λειτουργία ενός δικτύου επτά Περιφερειακών LivingLabs.
6. Ανάπτυξη θεσμικού και ανθρώπινου δυναμικού δημοσίων αρχών και κοινωνικών εταίρων / εμπειρογνομόνων βάσει των κενών που αναγνωρίζονται μέσω των LivingLabs.
7. Σχεδιασμός μιας καινοτόμου προσέγγισης για τον ενεργειακό σχεδιασμό, περιλαμβάνοντας τα πλαίσια χωρικού σχεδιασμού και την νομοθεσία.
8. Ανάπτυξη / ενίσχυση / επαναπροσδιορισμός και επίλυση πραγματικού ολοκληρωμένου βιώσιμου ενεργειακού σχεδίου σε πραγματικές συνθήκες στα πλαίσια των LivingLabs.
9. Υλοποίηση καμπάνιας ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

10. Αξιολόγηση, με τη συμμετοχή διαμορφωτών πολιτικής, της προσέγγισης σχεδιασμού για ενσωμάτωση σε πολιτικές και θεσμικό πλαίσιο των Κρατών – Μελών.
11. Οδικός χάρτης για την ανάπτυξη μιας συνεκτικής και δομημένης προσέγγισης λήψης αποφάσεων για την ολοκληρωμένο ενεργειακό σχεδιασμό έτοιμη για ενσωμάτωση σε πολιτικές και θεσμικά πλαίσια.

Ο ρόλος του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. στην υλοποίηση του ερευνητικού έργου INTENSSS-PA συνίσταται κυρίως στην αναγνώριση και οργάνωση εκπαιδευτικού υλικού, στη συμμετοχή στην εκπαίδευση και πληροφόρηση των εμπλεκομένων φορέων και τοπικών αρχών, στην επιστημονική υποστήριξη του ολοκληρωμένου βιώσιμου ενεργειακού σχεδιασμού για το Περιφερειακό LivingLab στην Ελλάδα και στη διάχυση των αποτελεσμάτων και την ευαισθητοποίηση σε θέματα ολοκληρωμένου ενεργειακού και χωρικού σχεδιασμού.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

1. Εκδόθηκε από τις εκδόσεις Routledge (2014) το βιβλίο με τίτλο «**Spatial Planning Systems and Practices in Europe. A Comparative Perspective on Continuity and Changes**» που επιμελήθηκαν οι Mario Reimer, Panagiotis Getimis και Hans Blotevogel.



Το βιβλίο αναπτύσσει ένα συστηματικό μεθοδολογικό πλαίσιο ανάλυσης των αλλαγών στα συστήματα σχεδιασμού στην Ευρώπη. Βασικός σκοπός του βιβλίου είναι να περιγράψει τη συνύπαρξη συνέχειας και αλλαγής και τη σύγκλιση και απόκλιση αναφορικά με τις πρακτικές σχεδιασμού. Βασισμένο στην εμπειρία από 12 Ευρωπαϊκές χώρες, οι συγγραφείς υπογραμμίζουν την ποικιλία και τη διαφορετικότητα στο μετασχηματισμό του σχεδιασμού, επικεντρωνόμενοι στις επιδιώξεις των αλλαγών, στις κινητήριες δυνάμεις και τις κεντρικές φάσεις και σημεία καμπής, στους βασικούς παίκτες που διαμορφώνουν τις ατζέντες, και στους διαφορετικούς τρόπους και εργαλεία σχεδιασμού που ανταποκρίνονται σε διαφορετικά “στυλ πολιτικής και σχεδιασμού”.

2. Εκδόθηκε από τις εκδόσεις ΚΡΙΤΙΚΗ (2014) η δεύτερη αναθεωρημένη έκδοση του βιβλίου των Ανδρικοπούλου Ε., Γιαννακού Α., Καυκαλά Γ. και Πιτσιάβα-Λατινοπούλου Μ. με τίτλο «**Πόλη και Πολεοδομικές Πρακτικές για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη**».

Επτά χρόνια μετά την πρώτη του έκδοση, το βιβλίο ανανεώνεται με στόχο αφενός

να ανταποκριθεί στη γενική ανάγκη επικαιροποίησης των γνώσεων και αφετέρου να συμπεριλάβει τις επιπτώσεις της εντεινόμενης παγκοσμιοποίησης και της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης στις πόλεις.



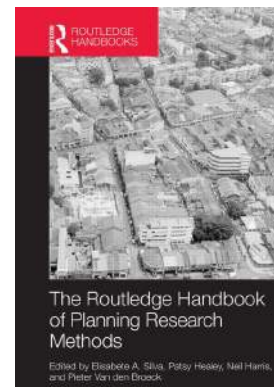
Στο βιβλίο εξετάζονται τέσσερις βασικές συνιστώσες του σχεδιασμού των πόλεων: η αναγκαιότητα και εξέλιξη του σχεδιασμού, οι μορφές ρύθμισης της αστικής ανάπτυξης, οι αστικές μετακινήσεις σε σχέση με τις χρήσεις γης, η βιώσιμη αστική ανάπτυξη και οι αστικές παρεμβάσεις.

3. Εκδόθηκε από τις εκδόσεις Ζήτη (2015) ο συλλογικός τόμος **«Χώρου ζητήματα: Θεωρίες και μεθοδολογίες για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη»** στο πλαίσιο της συμπλήρωσης των 10 χρόνων λειτουργίας του Τμήματος Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης της Πολυτεχνικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, που περιλαμβάνει επιστημονικές εργασίες των μελών ΔΕΠ του Τμήματος.



Ο τόμος οργανώνεται σε έξι θεματικές ενότητες που αντικατοπτρίζουν τις σύγχρονες προτεραιότητες και συνιστώσες του χωρικού σχεδιασμού: τις θεσμικές, διοικητικές και πολιτικές πτυχές του χωρικού σχεδιασμού και της ανάπτυξης, την αλληλεπίδραση των συνιστωσών διαμόρφωσης του χώρου και τις επιπτώσεις τους στην οργάνωση και ρύθμιση των χρήσεων γης, τις οικονομικές συνιστώσες της ανάπτυξης και οργάνωσης του χώρου, την περιβαλλοντική διάσταση του σχεδιασμού και την ενσωμάτωση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης, την κοινωνική ανάλυση του χώρου και, τέλος, τη χρήση νέων εργαλείων και τεχνικών στην ερμηνεία των χωρικών φαινομένων και στον σχεδιασμό.

4. Εκδόθηκε από τις εκδόσεις Routledge (2015) το βιβλίο που επιμελήθηκαν οι Elisabete A. Silva, Patsy Healey, Neil Harris και Pieter Van den Broeck με τίτλο **«The Routledge Handbook of Planning Research Methods»**.



Το βιβλίο ερευνά τις παραδόσεις, μεθόδους και προκλήσεις της έρευνας στο σύγχρονο αστικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. Μέσα από την παρουσίαση μελετών περίπτωσης (case studies) ερευνητές, επαγγελματίες και ακαδημαϊκοί, όλοι αναγνωρισμένοι στον τομέα τους, παρουσιάζουν το σχεδιασμό και την εφαρμογή ερευνητικών προγραμμάτων από διαφορετικές σκοπιές και αφετηρίες.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΚΑΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

1. Στις 3-6 Απριλίου 2016 διοργανώνεται το ετήσιο συνέδριο της RSA (Regional Studies Association) στο Γκρατς της Αυστρίας με θέμα: **“Building bridges: Cities and regions in a transnational world”**.

Πληροφορίες στην ιστοσελίδα:

<http://www.regionalstudies.org/conferences/conference/building-bridges-cities-and-regions-in-a-transnational-world>

2. Στις 25-28 Απριλίου 2016 διοργανώνεται από την RSAI (Regional Science Association International) το **11^ο Παγκόσμιο Συνέδριο** στην Κωνσταντινούπολη (Τουρκία).

Πληροφορίες στην ιστοσελίδα:

<http://2016worldcongress.regionalscience.org/>

3. Στις 3-8 Ιουλίου 2016 η AESOP (Association of European Schools of Planning) διοργανώνει το 4ο Παγκόσμιο Συνέδριο των Σχολών Σχεδιασμού, που πραγματοποιείται κάθε πέντε χρόνια. Το θέμα του συνεδρίου είναι **“Global crisis, planning & challenges to spatial justice in the north and in the south”** και θα πραγματοποιηθεί στο Ρίο ντε Τζανέιρο της Βραζιλίας.

Πληροφορίες στην ιστοσελίδα:

<http://www.wpsc2016.com.br/#>

4. Στις 17-21 Ιουλίου 2016 διοργανώνεται από την ISOCARP (International Society of City and Regional Planners) στο Delft της Ολλανδίας το 17^ο International Planning History Conference με θέμα **“History – Urbanism – Resilience”**.

Πληροφορίες στην ιστοσελίδα:

<http://isocarp.org/events/iph2016/>

5. Στις 23-26 Αυγούστου 2016 διοργανώνεται το 56^ο συνέδριο της ERSA (European Regional Science Association) στη Βιέννη (Αυστρία) με θέμα **“Cities & Regions: Smart, Sustainable, Inclusive?”**.

Πληροφορίες στην ιστοσελίδα:

<http://www.ersa.org/55th-ersa-congress/>

6. Το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ) και το Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας (ΜΕΚΔΕ) του ΕΜΠ για την προστασία και ανάπτυξη του ορεινού περιβάλλοντος και των τοπικών ευρωπαϊκών πολιτισμών διοργανώνουν το Σεπτέμβριο του 2016 το 8^ο Διεπιστημονικό Διαπανεπιστημιακό Συνέδριο με θέμα **“Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη των ορεινών και των γεωγραφικά απομονωμένων περιοχών”**.

Πληροφορίες (1^η ανακοίνωση):

http://www.ntua.gr/MIRC/8th_conference/8th_conference_metsovo_1st_announcement.pdf

ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΥΠΟ

For the sake of our cities, it's time to make town planning cool again

του Tom Campbell*

British cities are in crisis, but it is of an unusual and distinctly 21st-century form. Thirty years ago, the populations of London, Manchester and Glasgow were all in decline as city leaders struggled with deindustrialisation and inner city no-go areas. Economists wondered what the purpose of a city actually was.

Today, the UK seems to be facing almost the opposite problem. Global powerhouses in finance and business services, the world's major cities are suffering not from a deficit but an abundance of [private capital, speculative development and foreign investment in property](#).

For all the thrill of visiting or doing business in such cities, the experience of actually living in them has become increasingly bleak. In the maelstrom of global capital, even the middle classes are beginning to feel vulnerable. Conservative politicians mull over [taxes on foreign property owners](#), while broadsheet newspapers fret over how [young professionals](#) have become priced out of urban living. And, while much of the attention focuses on London and its extraordinary levels of overseas investment, it is by no means alone as Asian capital floods into property [across the United Kingdom](#).

Housing associations and charities repeatedly call for more social housing. Local campaign groups focus on the loss of green spaces, pubs, independent retailers, cultural venues and studio workspace. Such civic energy and enthusiasm is heartening, but it

also begs the question: where are the town planners in all this?

Arguably, it is not British cities that are in crisis so much as its planning system and planners. Just as they are needed more than ever, the status of planners and city administrators has never been lower. Certain mayors might be enjoying great visibility, but for the officers they preside over, it is a very different story. The recent death of [Sir Peter Hall](#), the country's most distinguished academic town planner, serves as a reminder of how the status of the town planner rose and fell over the course of his 50-year career.



Sir Peter Hall, planning guru, geographer and urbanist, who died in August, aged 82. Photograph: Graham Turner/Guardian

Local government funding cuts, pay freezes and redundancies of the last few years have wrought their work, but a deeper malaise has set in. The status of public servants in general has suffered over the last 30 years, but in the case of town planners, it has been particularly pronounced. In an age in which business is championed and the entrepreneur venerated, it sometimes seems that there are few professions more shameful than the local town planner.

Announcing a series of reforms intended to boost growth in the autumn of 2012, David Cameron promised that his government was “determined to cut through the bureaucracy that holds us back – and that starts with getting the planners off our backs”. Meanwhile

Policy Exchange, often regarded as the most influential Coalition think tank, has [published extensively](#) on the controlling and interfering instincts of planners.

Clearly, we have come a long way from the 1940s, when the Pelican edition of Thomas Sharp's [Town Planning](#) sold about 250,000 copies. It is no wonder that Hall, reflecting on a lifetime in town planning in his [final article](#), concluded that "planning and planners have thus steadily become residualised, returning to their marginal status".

One might expect town planners to be derisory figures for the libertarian rightwing. It is striking, though, how far such attitudes have become absorbed into popular culture. While the cult of the star architect has soared over the decades and property developers have displaced bankers as the new super-rich, the figure of the local town planner has become comic shorthand for a certain kind of faceless, under-whelming dullard.



Town planning was a policy priority in earlier decades. Here, housing minister Julian Amery views residential plans for south London in 1971. Photograph: PA

Representations of planners in literature and film are few, but when they do appear it is invariably unflattering. A fairly typical recent instance was James Corden and Matthew Baynton's BBC comedy drama *The Wrong*

Mans, in which one of the central characters, embroiled in a web of suspense and danger for which he is laughably ill-suited, is a nerdish town planner employed by Bracknell Council.

Centred on a town planner in a London borough, my novel [The Planner](#) was a recent effort to address this; to move beyond the caricature and explore the conflicting values and ambitions of those working to improve our cities. The public perception of town planners as uncharismatic pedants may be useful for comedians, but according to David Knight, academic, writer and director of the architecture practice [DK-CM](#), this schism between planning and people has become deeply damaging.

"There are obviously good practising planners, but they are no longer seen by society as being important or visionary," Knight says. "Planning has become unpopular, disconnected from the public and increasingly beholden to the developer rather than the people it is meant to serve."

Part of the problem lies in who becomes a town planner and how they are educated and trained. Urbanism may have displaced cultural theory as the favoured subject of the academic hipster, but talented young men and women rarely consider becoming town planners. The hero of my novel is male and has a degree from one of the dozen-or-so university courses approved by the Royal Town Planning Institute. As such, he is much like every other town planner currently working in the UK: local-authority planning departments have become less multi-disciplinary and more reliant on a small number of generalist officers, skilled not so much in the art of urban design but in managing processes.

[Professor Andy Pratt](#), an economic geographer at City University, thinks there are real problems in the way planning is being

taught. “Like many others I know, I actually started out intending to be a town planner. But I soon realised that all the interesting conversations about cities, regeneration, architecture and urban development weren’t happening in the planning faculty. They were being had by people studying economics, urban studies and culture.”



Part of the £1.5bn Spinningfields quarter in Manchester, one of the few large-scale UK urban planning projects of recent times, which was mostly completed in the 2000s. Photograph: Christopher Thomond/Guardian

Knight, who is helping to design a new planning and urban design course at Kingston University School of [Architecture](#) and Landscape, agrees: “Planners have become simultaneously under-respected and over-professionalised. Their training and practice too often leaves them able to communicate effectively only with other planners and professionals, working in an abstract language that alienates them from people. People are occasionally allowed into the professional planner’s world, but in highly mediated terms dictated by the profession.”

The teaching of architecture and planning appears to have gone in opposite directions. Architecture students are frequently mocked for letting their imaginations run wild, and losing sight of the function of the buildings they design. By contrast, those on town-planning courses are narrowly instructed in current planning procedures, practice and regulations, with little scope to question the discipline, explore its history or critique its political underpinnings.

According to Pratt, the result is not only that young people are discouraged from studying town planning, but also that qualified planners don’t have the skills they need. “Town planners are taught along the lines of a technical profession,” he says. “But in fact the best educational training is probably something like politics, along with expertise in the softer skills of negotiation, partnership building and group decision making.”

Private capital might be shaping our cities, as local authorities struggle with budget cuts and with town planners ill-equipped for the challenges they face, but new approaches and solutions are emerging. Central to these, as even Policy Exchange recognises, is the need for a much greater role for people in planning.

Public involvement in planning decisions is not, of course, a new idea. Since 1968, it has been a legal requirement for authorities to consult the public on their local plans. But such consultations have become a standardised part of the development process and, as such, deeply disheartening.

For junior planning officers, a large proportion of their working lives will be spent sitting in libraries and shopping centres with a pile of unfilled questionnaires, as the local population streams past uninterested. Given the abstract legalese in which planning strategies are written, the meaningless babble crafted by developers and their communications agencies as they promise “affordable, luxury, sustainable homes” – and the suspicion that the council will do what it wants regardless – it is little wonder that people fail to participate. With the further weakening of planning authorities, and the scope for developers to subsequently overturn decisions and conditions through legal appeal, there is less reason than ever for people to engage.



Construction cranes at work on a new city centre development. Critics say private capital is now shaping our urban environment because local authorities have been sidelined. Photograph: Christopher Thomond/Guardian

And yet, people do still care about the cities they live in. When I was writing *The Planner*, the standard response from friends was bemusement that anyone would want to write a novel about a town planner – followed by a wide-ranging discussion on the built environment and neighbourhood in which they live. As Knight says, the problem is that people care a great deal about planning, but rarely in a way which informs planning policy.

“As a result of how the planning system has presented itself over the years, people tend to be focused on binary issues, whether it’s a new tower block or the loss of a local pub,” Knight says. “We need people to become more engaged in planning when policy is being written, and to be able to access clear knowledge about how to work with the planning system.”

As a way to promote this, Knight and a team of collaborators have set up [Building Rights](#), a “repository of planning knowledge; a user-generated forum where the rules of what is built and what is not are shared”. Described by Knight as a “Mumsnet for planning”, its explicit ambition is to make planning popular, and to build a wider community of expertise and interest in planning beyond the profession itself. Through the site, people ask and answer questions and post information

– from individual queries on rear extensions through to discussions around conservation areas and how to form community opposition to new developments.

Knight is quick to point out that his project is supportive, rather than undermining of the skills of professional planners: “The Big Society’s dismissal of planning as a barrier to growth is a recipe for disaster. Rather, it’s a case of helping everyone become better informed – having the knowledge and confidence to have more say on planning decisions, and to demand planning officers and planning committees work on their behalf.”

Dialogue between professional planners and people must be a two-way process. Partly as a response to this, Knight’s colleague at the Royal College of Art, [Finn Williams](#), has helped set up [Novus](#), a collective of public planners wanting to inject [more radical thinking](#) into their profession. Established with the support of the [Planning Officers Society](#), Finn describes Novus as a “platform for planners to think more provocatively about what they can achieve”.

While aiming to raise the status of planners in society and persuading government that “planning can be positive and bold”, Novus is by no means unaware of the need for planners to raise their game too – particularly in how they work and communicate with the public. As Williams says: “The planning system has a tendency to lead to waffle and to produce over-long documents. Public planners must become more precise and clearer, and make more efforts to be understood.”

With their different approaches, the work of Building Rights and Novus suggests that, after a long period of stagnation, town planning may finally be making a comeback as a relevant and politically purposeful discipline. It is certainly needed. Successful cities require far-sighted politicians, strong commu-

nities, active citizens, innovative developers and much else besides. And they will always need bureaucrats, too: planners and city administrators skilled in the arts of urban design, economic analysis, negotiation, communication and consensual decision making.

If cities such as London are going to thrive from globalisation, channelling funds into affordable housing, public infrastructure and civic spaces, it is planners who must go into battle on our behalf – democratically empowered; confident in their ability to negotiate firmly with private capital.

In today's world, the idea of a quarter of a million people going out to buy a book on town planning seems unlikely, to say the least. But if we care for our cities, it's surely time to take more interest in what it is planners actually do.

* Ο Tom Campbell είναι συγγραφέας του βιβλίου «*The Planner*», που εκδόθηκε από το *Bloomsbury Circus*.

The Guardian, 10/11/2014

http://www.theguardian.com/cities/2014/nov/10/sp-cities-town-planning-cool-architects?CMP=share_btn_link

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΤΕΥΧΩΝ

π01: Μητροπολιτικό πάρκο Ελληνικού, Μετεγκατάσταση ΔΕΘ, Ρυθμιστικό Σχέδιο Λάρισας.

π02: Ειδικό Πλαίσιο Βιομηχανίας, Επικαιροποίηση Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης, Αναθεώρηση Γ.Π.Σ. Δήμου Τρικκαίων.

π03: Ρύθμιση του μητροπολιτικού χώρου της Θεσσαλονίκης, Πολεοδομικός σχεδιασμός & κλιματική αλλαγή, Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας – Αττικής.

π04: 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης, Αφιέρωμα: «Ποιο το μέλλον της χωροταξίας και της πολεοδομίας στην περίπτωση διάσπασης του ΥΠΕΧΩ-ΔΕ;» (Γ. Αλαβάνος, Σπ. Κουβέλης, Γ. Μανιάτης, Ε. Μπαλτάς, Δ. Οικονόμου, Ν. Τασσπούλου), Ρυθμιστικό Σχέδιο Αττικής, Μετεγκατάσταση ΔΕΘ

π05: 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης - τοποθέτηση Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α., Σεμινάρια, Αφιέρωμα «Ο πολεοδομικός σχεδιασμός σε κρίση;» (Γ. Γιαννακούρου, Κ. Γώγος, Μ. Χαϊνταρλής), Κοπεγχάγη (Κ. Αρσένης), Σύγχρονες Αστικές Αναπλάσεις, Ολοκληρωμένα Προγράμματα Αστικής Αναζωογόνησης.

π06: «Καλλικράτης» - γνωμοδότηση Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α., Αφιέρωμα «Οικονομική κρίση και σχεδιασμός του χώρου» (Γ. Καυκαλάς, Γ. Μιχαηλίδης, Σ. Ράπτης), Άρθρα μελών (Καλλικράτης, προσβασιμότητα, υπολογισμός πολυτροπικού επιπέδου εξυπηρέτησης στη Θεσσαλονίκη, Οδηγία INSPIRE), Εκδήλωση Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α - Προγράμματα αστικής αναγέννησης και βιώσιμη ανάπτυξη.

π07: Εκδήλωση Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. & Τ.Ε.Ε./Τ.Κ.Μ για τα προγράμματα αστικής αναγέννησης, Υπόμνημα θέσεων προς την Υπουργό Π.Ε.Κ.Α., Σεμινάριο Real Estate, Άρθρα για Γ.Π.Σ./Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.

π08: Αφιέρωμα «Το σημερινό ελληνικό σύστημα πολεοδομικού σχεδιασμού από τη σκοπιά των μελετητών» (Γ. Αγγελίδης, Ε. Αυγουστίδου, Δ. Δούμας, Κ. Τσαβδάρου), Γνωμοδότηση Π.Τ.Β.Ε. για το Ενιαίο Στρατηγικό Σχέδιο Υποδομών Μεταφορών, Υπόμνημα Π.Τ.Β.Ε. προς Ο.Ρ.Θ.Ε., Άρθρα μελών (Θεσσαλονίκη 2012, Μεθοδολογική προσέγγιση για τον υπολογισμό πολυτροπικού επιπέδου εξυπηρέτησης).

π09: Σχέδιο νόμου για την τροποποίηση Ν.3316/05, Εκλογές 2011, Νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης, Χωροσκόπιο: Detroit Rock City, Άρθρα μελών (e-Regional Science?, Ποιοτικά συγκοινωνιακά συστήματα σε πόλεις μεσαίου μεγέθους).

π10: Αφιέρωμα – Β' μέρος «Το σημερινό ελληνικό σύστημα πολεοδομικού σχεδιασμού από τη σκοπιά των μελετητών» (Δρ. Α. Πανταζής), Για μια σύγχρονη αντίληψη αστικής αναγέννησης, Σχέδιο Κ.Υ.Α. του Ειδικού Πλαισίου για τις Υδατοκαλλιέργειες, Γ.Π.Σ. Βόλου, Άρθρα μελών (Σ.Δ.Ι.Τ).

π11: Γνωμοδοτήσεις Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. για το Σχέδιο Π.Δ. «Κατηγορίες και περιεχόμενο χρήσεων γης» και για το νέο Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας / Αττικής 2021. Άρθρα μελών (Η κατάσταση των Γ.Π.Σ./Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. σήμερα, Περιφερειακές διαφοροποιήσεις και ανισότητες του προσδόκιμου ζωής στη γέννηση στην Ελλάδα (1991-2006) – Μια πρώτη προσέγγιση).

π12: Κοινή ανακοίνωση Σ.Α.Δ.Α.Σ. – Σ.Ε.Π.Ο.Χ., Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α., Π.Σ.Δ.Α.Τ.Μ. για τη μεταρρύθμιση του συστήματος χωρικού σχεδιασμού, Άποψη του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α. για το Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό και για το Σχέδιο Νόμου για τα δασικά οικοσυστήματα, Απόψεις (Διεθνείς και εθνικές διαστάσεις των σπουδών πολεοδομίας-χωροταξίας & (περιφερειακής) ανάπτυξης, του Καθ. Π. Σκάγιαννη, Θέσεις και θεματικές για τις πόλεις και την οικονομική κρίση, της Ομάδας Πρωτοβουλίας «ΠΟΛΗ +ΚΡΙΣΗ»).

Τα προηγούμενα τεύχη είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Σ.Ε.Μ.Π.Χ.Π.Α., www.poleodomia.gr & www.chorotaxia.gr στο λήμμα «Εκδόσεις».

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ

Παρακαλούμε, για τη διευκόλυνση όσων ασχολούνται με τη σύνταξη του κάθε δελτίου και προκειμένου να μη χάνεται άσκοπα χρόνος σε μετατροπές κειμένων, να τηρούνται οι ακόλουθες βασικές προδιαγραφές:

Επικεφαλίδες

•1η Επικεφαλίδα: Heading 2

•2η επικεφαλίδα: Heading 3

•Κ.ο.κ.

Κείμενο

•Normal

Αριθμήσεις

•List Bullet

•List Bullet 2

•List Bullet 3

•List Number

Τα σημεία ενδιαφέροντος σημειώνονται με bold. Για τις επικεφαλίδες πινάκων χρησιμοποιούνται Table Header, για το κείμενο πινάκων Table Text και για την αρίθμηση Table Bullet και Table Number. Δεδομένου ότι πρόκειται για ηλεκτρονική έκδοση αποφύγετε την αποστολή φωτογραφιών, με την εξαίρεση των άρθρων που προορίζονται για τη στήλη «Χωροσκόπιο». Παρακαλούμε, οι φωτογραφίες να έχουν συμπίεστεί ήδη πριν αποσταλούν και να αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία του αποστολέα. Παρακαλούμε, επίσης, να παραθέτετε τις πηγές σας στα κείμενα που αποστέλλετε. Οποιοσδήποτε από τους γνωστούς τρόπους βιβλιογραφικής αναφοράς είναι αποδεκτός, αρκεί να τηρείται ενιαία σε κάθε κείμενο.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

grammateia@chorotaxia.gr

Να μην ξεχάσω να πληρώσω
τη συνδρομή μου στο
Σύλλογο

Για πληροφορίες να πάρω
τηλέφωνο τον Κώστα στο
6932 525652